

ชื่อเรื่องการค้าคว่ำแบบอิสระ

การเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวเปลือก  
ของชาวนาในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้เขียน

นายปริญญา ลีฮ่วน

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้าคว่ำแบบอิสระ

รศ.พรทิพย์ เขียวธีรวิทย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ผศ.ดร.ปิยะลักษณ์ พุทวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

### บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาชาวนาที่เข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวเปลือก ซึ่งเป็นชาวนาที่เข้าร่วมทั้งโครงการประกันรายได้เกษตรกรในปีการเพาะปลูก 2553/54 และโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในปีการเพาะปลูก 2555/56 โดยการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการทำนา การเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวเปลือก และความพึงพอใจในการเข้าร่วมทั้ง 2 โครงการของชาวนาในอำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากชาวนากลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การให้น้ำหนักความพึงพอใจโดยใช้ลิเคิธสเกล และการทดสอบความแตกต่างของความพึงพอใจโดยใช้สถิติค่า t

ผลการศึกษาพบว่า ชาวนากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50 ปี จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีอาชีพทำนาเพียงอย่างเดียว รายได้เฉลี่ย 492,929 บาทต่อปี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน ส่วนใหญ่มีหนี้สินในระบบเฉลี่ย 242,713 บาทต่อคน

กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวนามานานเฉลี่ย 24 ปี มีพื้นที่ในการทำนาเฉลี่ย 28 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่นา พื้นที่ในการทำนาอยู่นอกเขตชลประทานจึงใช้น้ำจากคลองสูบน้ำที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บริหารจัดการน้ำ จำนวนแรงงานในการทำนาเฉลี่ย 4 คนต่อครั้งการเพาะปลูก นิยมปลูกข้าวพันธุ์พิษณุโลก 2 มากที่สุด

สำหรับโครงการประกันรายได้เกษตรกรในปีการเพาะปลูก 2553/54 กลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนในการทำนาเฉลี่ยรายละ 7,126 บาทต่อตัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นทุนด้านค่าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร รองลงมาเป็นค่าเช่าที่นา ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว และค่าน้ำ ตามลำดับ ผลผลิตเฉลี่ยรายละ 22.29 ตัน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้รวมจากการขายข้าวเปลือกเฉลี่ยรายละ 9,391 บาทต่อตัน ซึ่งประกอบด้วย รายได้จากการขายข้าวเปลือก ณ จุดรับซื้อข้าวเฉลี่ยรายละ 7,598 บาทต่อตัน บวกกับเงินชดเชยจากการประกันรายได้เกษตรกรเฉลี่ยรายละ 2,004 บาทต่อตัน ดังนั้นชาวนาจะมีกำไรเฉลี่ยรายละ 2,265 บาทต่อตัน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในโครงการประกันรายได้เกษตรกรในระดับน้อย

ส่วนโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในปีการเพาะปลูก 2555/56 กลุ่มตัวอย่างมีต้นทุนในการทำนาเฉลี่ยรายละ 7,728 บาทต่อตัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นต้นทุนด้านค่าปุ๋ยเคมีและสารเคมีทางการเกษตร รองลงมาเป็นค่าเช่าที่นา ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว และค่าเตรียมที่นา ตามลำดับ ผลผลิตเฉลี่ยรายละ 22.34 ตัน กลุ่มตัวอย่างมีรายได้จากการขายข้าวเปลือกในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกเฉลี่ยรายละ 11,212 บาทต่อตัน ดังนั้นชาวนาจะมีกำไรเฉลี่ยรายละ 3,484 บาทต่อตัน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกในระดับมาก โดยพึงพอใจในด้านราคาข้าวเปลือกที่ขายได้มากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในโครงการรับจำนำข้าวเปลือกมากกว่าโครงการประกันรายได้เกษตรกรทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

|                                             |                                                                                                             |              |            |
|---------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|------------|
| <b>Independent Study Title</b>              | The Participation of Farmers in the Rice Price Intervention Program in Phichai District, Uttaradit Province |              |            |
| <b>Author</b>                               | Mr. Parinya Lihuan                                                                                          |              |            |
| <b>Degree</b>                               | Master of Economics                                                                                         |              |            |
| <b>Independent Study Advisory Committee</b> | Assoc.Prof.Porntip                                                                                          | Tianteerawit | Advisor    |
|                                             | Asst.Prof.Dr.Piyaluk                                                                                        | Buddhawongsa | Co-advisor |

## ABSTRACT

This study involved the investigation on Thai rice farmers who participated in paddy price intervention scheme in the forms of income guarantee program in 2010/11 crop year and rice mortgage program in 2012/13 crop year. Specifically, it aimed to understand the basic farming conditions of the rice farmers in Pichai District of Uttaradit Province, study the outcomes of their participation in paddy price intervention schemes, and assess their satisfaction levels with respective to the two policy forms. The needed information was compiled by questionnaire interview with 250 samples of rice farmers in the studied area. The analysis was performed upon the results of descriptive statistics, Likert scale ratings for satisfaction level, and t-statistic to test the difference in satisfaction levels.

On the general personal background, most farmers under investigation were found to be male, 50 years old on the average, with primary school education, earning the living solely from rice farming, getting 492,929 baht average annual income, having 3 family members on the average, and averagely having personal formal debt burden of 242,713 baht. On farming

conditions, the average farmer was characterized as having been rice farmer for 24 years, farming on 28 rai of paddy area which is mostly his own land, with farmland located in non-irrigated zone but getting water supply from irrigation canal with the water pumping and allocation services and management by the Tambon Administration Organization, using four labor inputs in each cropping season, and most commonly planting Phitsanulok 2 rice variety.

During the 2010/11 crop year when the income guarantee program was implemented, the sampled farmers on the average incurred the production cost of 7,126 baht per ton. The main portion of the total rice production cost was accounted by fertilizer and other agro-chemicals cost, and the rest was spent for paddy land rental, seeds, and water supply. Each farm household on the average obtained 22.29 tons of paddy output and earned 9,391 baht income per ton of paddy which could be distinguished into 7,598 baht from selling at the paddy procurement spot and 2,004 baht from government compensation for the difference between farm price and the guaranteed income level. As the result, each farm household made 2,265 baht profit per ton of paddy output. However, the sampled farmers generally expressed their low level of satisfaction with this income guarantee program.

During the 2012/13 crop year when the rice mortgage program was in effect, each farming household typically spent 7,728 baht total production cost per ton of paddy which was mainly attributable to the cost of fertilizer and other agro-chemicals and the remaining to farmland rental, seeds, and land preparation costs, respectively. The average output was 22.34 tons. The sampled farmers could obtain 11,212 baht income per ton of paddy from selling in the rice mortgage program rendering an average profit of 3,484 baht per ton. Consequently, they revealed their high satisfaction with this price intervention scheme especially most highly in the aspect of paddy price. Evidently, they expressed their higher satisfaction with all aspects of the rice mortgage program at statistically significantly different levels compared to the case of income guarantee program.